

**БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН
АУДИТЫН ГАЗАР**

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хишиг-Өндөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БУА-2024/02/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Булган аймаг
2023 он

Дарга,
тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ
Утас: 70342580 Цахим хаяг: Erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол
Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn

Аудитор: З.Ганбаатар
Утас: 70342495 Цахим хаяг: ganbaatarz@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-2580
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2024.03.25 № 344

танай _____ ны № _____ т

ХИШИГ-ӨНДӨР СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Н.МӨНХГЭРЭЛ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Хишиг-Өндөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хишиг-Өндөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус байгууллагын 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 1,652.3 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн.

Төсвийн төслийн зардлын саналын 376.1 сая төгрөгөөр өсгөж баталсан нь албан хаагчдын цалин 2 удаа нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор төсвийг нэмэгдүүлэн баталсан байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант

006020796

үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Үндсэн хөрөнгийн хэмжээ өмнөх оноос өссөн нь тайлант онд 19 нэгж талбарын 226.2 сая төгрөгийн газрыг ЗДТГ-т орлогоор бүртгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

АДБОУС 2706. 10-д зааснаар хууль тогтоомжоор хориглоогүй, аудитын тайланд заавал мэдээлэх аудитын гол асуудал гэж тодорхойлоогүй, тухайлбал аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй байдал үүссэн тухай, санхүүгийн тайлангийн аудит, аудитын тайлантай холбоотой аудиторын хүлээх үүрэг хариуцлагын тухай дэлгэрэнгүй тайлбар өгөхөөр хууль тогтоомжоор шаардсан мэдээллийг тусгана.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

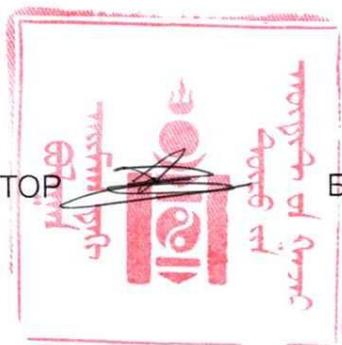
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	749,725,332.81	816,876,989.76
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	333,181,575.12	429,839,848.31
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	333,181,575.12	429,839,848.31
31210	Төгрөг	333,181,575.12	429,839,848.31
31211	Төрийн сангийн харилцах	333,181,575.12	429,839,848.31
33	АВЛАГА	194,695,654.21	236,768,511.64
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	1,586,594.00	1,586,594.00
33500	Бусад авлага	193,109,060.21	215,181,917.64
33510	Байгууллагаас авах авлага	13,995,875.00	17,940,346.43
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	179,113,185.21	197,241,571.21
33600	Зээлийн авлага	0	20,000,000.00
33610	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	0	20,000,000.00
33615	Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжид олгосон зээл	0	20,000,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	211,868,703.48	140,289,229.81
35100	Түүхий эд материал	131,045,284.29	80,868,000.62
35110	Тусгай зориулалттай материал	131,045,284.29	80,868,000.62
35400	Хангамжийн материал	80,823,419.19	59,421,229.19
35410	Бичиг хэргийн материал	556,950.00	1,239,500.00
35420	Аж ахуйн материал	66,115,150.00	33,770,030.00
35470	Бусад хангамжийн материал	14,151,319.19	24,411,699.19
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	9,979,400.00	9,979,400.00
36800	Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/+Бусад	9,979,400.00	9,979,400.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	750,502,229.94	2,068,953,194.55
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	750,502,229.94	2,068,953,194.55
39200	Биет хөрөнгө	700,865,230.06	1,792,964,795.55
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	759,501,420.77	759,501,420.77
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-454,055,036.53	-468,323,687.89
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	70,494,800.00	162,249,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-66,172,589.82	-69,523,444.76
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	106,290,060.00	86,486,670.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-51,123,185.83	-31,760,803.28
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	37,715,371.67	28,224,005.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-18,895,262.64	-11,598,551.63
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	796,970,679.00	1,816,509,553.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-480,114,526.56	-478,800,165.66
39300	Биет бус хөрөнгө	49,636,999.88	275,988,399.00
39301	Програм хангамж	500,000.00	300,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	49,512,000.00	275,688,399.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,500,227,562.75	2,885,830,184.31
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	3,000,000.00	4,000,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	3,000,000.00	4,000,000.00
41300	Өглөг	3,000,000.00	4,000,000.00
41360	Бусад өглөг	3,000,000.00	4,000,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	3,000,000.00	4,000,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,497,227,562.75	2,881,830,184.31
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,497,227,562.75	2,881,830,184.31
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	529,802,648.17	755,979,047.17
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	529,802,648.17	755,979,047.17
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	570,803,707.25	1,729,229,929.81
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	3,529,184,192.47	574,808,714.25
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-2,958,380,485.22	1,154,421,215.56
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	396,621,207.33	396,621,207.33
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,500,227,562.75	2,885,830,184.31

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,765,703,105.32	4,151,266,233.19
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	387,277,593.52	488,273,544.43
110	Орлогын албан татвар	245,341,680.74	329,521,583.12
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	245,341,680.74	329,521,583.12
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	187,561,897.24	279,066,146.43
110002	Үйл ажиллагааны орлого	29,051,352.05	14,683,542.31
110003	Хөрөнгийн орлого	24,791,541.45	34,338,764.38
110008	Шууд бус орлого	3,936,890.00	1,433,130.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	115,079,017.80	116,363,930.30
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,926,617.80	9,862,030.30
113002	Бууны албан татвар	3,180,000.00	3,652,500.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	106,972,400.00	102,849,400.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	26,856,894.98	42,388,031.01
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	7,570,939.98	14,291,371.01
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,306,940.00	5,517,386.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	996,100.00	5,038,085.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,267,899.98	3,735,900.01
1181	Газрын төлбөр	8,127,244.00	14,336,113.00
118101	Газрын төлбөр	8,127,244.00	14,336,113.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	11,158,711.00	13,760,547.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	10,977,711.00	11,845,770.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	181,000.00	1,914,777.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	215,092,604.00	1,335,018,762.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	215,092,604.00	1,335,018,762.00
120003	Торгуулийн орлого	15,398,825.00	14,364,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	199,693,779.00	1,320,654,762.00
1E+06	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,308,676.00	28,721,187.00
1E+06	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	174,385,103.00	1,291,933,575.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,163,332,907.80	2,327,973,926.76
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	7,262,695.00	201,153,462.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	200,000.00	11,536,537.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,800,000.00	188,342,801.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,174,760.00	1,274,124.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,156,070,212.80	2,126,820,464.76
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,267,365,200.00	891,003,900.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	6,362,512.80	34,169,264.76
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	774,135,100.00	1,004,684,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	108,207,400.00	196,963,100.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,428,357,972.10	2,747,935,746.86
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,428,357,972.10	2,747,935,746.86
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,095,546,181.30	1,244,514,103.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	366,166,761.00	507,997,647.00
210101	Үндсэн цалин	300,416,768.00	346,074,120.00
210102	Нэмэгдэл	58,363,822.00	133,000,426.00
210104	Урамшуулал	7,386,171.00	28,923,101.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,181,912.26	63,292,915.00

210201	Тэтгэврийн даатгал	31,719,624.58	42,917,336.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,612,947.59	5,077,520.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,900,154.38	4,610,109.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	658,597.15	979,331.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,290,588.56	9,708,619.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	484,930,652.94	57,104,586.05
210301	Гэрэл, цахилгаан	29,040,196.94	13,014,738.05
210302	Түлш, халаалт	450,294,573.00	44,089,848.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	19,554,064.00	39,879,750.00
210401	Бичиг хэрэг	2,083,600.00	5,955,160.00
210402	Тээвэр, шатахуун	10,127,330.00	28,474,530.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,931,926.00	1,632,390.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,971,608.00	3,072,470.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	439,600.00	745,200.00
2105	Нормативт зардал	287,000.00	566,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	287,000.00	566,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	8,662,150.00	37,777,620.00
210604	Урсгал засвар	8,604,150.00	37,777,620.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,583,700.00	5,182,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,583,700.00	5,182,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	853,435.00	4,371,943.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0	3,993,083.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	333,200.00	118,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	348,035.00	131,460.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	77,000.00
210807	Газрын төлбөр	52,200.00	52,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	163,326,506.10	528,341,642.86
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,418,984.00	393,615,085.24
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,377,180.00	10,512,300.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	81,530,342.10	124,214,257.62
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,332,811,790.80	1,503,421,642.95
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	59,083,918.00	3,685,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,162,050.00	3,685,300.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,273,727,872.80	1,499,736,342.95
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,267,365,200.00	1,475,929,800.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,362,512.80	23,806,542.95
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	337,345,133.22	1,403,330,486.33
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	3,295,725,618.44	248,909,270.77
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	35,491,979.54	6,168,576.77
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Бараа материал	243,257,574.98	159,922,825.00
225012	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалтай хөрөнгийн зардал	152,055,400.00	82,817,869.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-2,958,380,485.22	1,154,421,215.56

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,681,554,673.32	3,529,482,054.19
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	387,277,593.52	488,273,544.43
110	Орлогын албан татвар	245,341,680.74	329,521,583.12
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	245,341,680.74	329,521,583.12

110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх	187,561,897.24	279,066,146.43
110002	Үйл ажиллагааны орлого	29,051,352.05	14,683,542.31
110003	Хөрөнгийн орлого	24,791,541.45	34,338,764.38
110008	Шууд бус орлого	3,936,890.00	1,433,130.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	115,079,017.80	116,363,930.30
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	4,926,617.80	9,862,030.30
113002	Бууны албан татвар	3,180,000.00	3,652,500.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	106,972,400.00	102,849,400.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	26,856,894.98	42,388,031.01
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	7,570,939.98	14,291,371.01
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,306,940.00	5,517,386.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	996,100.00	5,038,085.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	3,267,899.98	3,735,900.01
1181	Газрын төлбөр	8,127,244.00	14,336,113.00
118101	Газрын төлбөр	8,127,244.00	14,336,113.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	11,158,711.00	13,760,547.00
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	10,977,711.00	11,845,770.00
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	181,000.00	1,914,777.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	118,346,446.00	116,112,808.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	118,346,446.00	116,112,808.00
120003	Торгуулийн орлого	15,398,825.00	14,364,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	102,947,621.00	101,748,808.00
1E+06	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	102,947,621.00	101,748,808.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,175,930,633.80	2,925,095,701.76
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,860,421.00	213,349,337.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	200,000.00	12,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	8,577,126.00	197,938,676.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,174,760.00	1,274,124.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	7,908,535.00	2,136,537.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,156,070,212.80	2,711,746,364.76
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	1,267,365,200.00	1,475,929,800.00
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	6,362,512.80	34,169,264.76
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	774,135,100.00	1,004,684,200.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	108,207,400.00	196,963,100.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,352,480,754.94	3,063,203,040.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,352,480,754.94	3,063,203,040.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	997,341,645.20	1,549,418,475.81
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	366,166,771.00	507,997,647.00
210101	Үндсэн цалин	300,416,778.00	340,070,835.00
210102	Нэмэгдэл	58,363,822.00	133,000,426.00
210104	Урамшуулал	7,386,171.00	28,923,101.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	0	6,003,285.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,181,902.26	63,292,915.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	31,719,624.58	42,917,336.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,612,947.59	5,077,520.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,900,154.38	4,610,109.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	658,587.15	979,331.00

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,290,588.56	9,708,619.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	484,529,556.94	57,104,586.05
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,639,100.94	13,014,738.05
210302	Түлш, халаалт	450,294,573.00	44,089,848.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	19,574,194.00	31,792,546.00
210401	Бичиг хэрэг	2,043,250.00	4,807,920.00
210402	Тээвэр, шатахуун	10,127,330.00	18,304,716.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,931,926.00	1,557,390.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,972,088.00	5,096,670.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	499,600.00	2,025,850.00
2105	Нормативт зардал	800,000.00	779,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	800,000.00	779,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,112,150.00	24,022,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,412,900.00	189,900.00
210604	Урсгал засвар	8,699,250.00	23,832,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,583,700.00	5,182,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,583,700.00	5,182,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	853,435.00	4,547,943.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0	4,169,083.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	333,200.00	118,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	348,035.00	131,460.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	77,000.00
210807	Газрын төлбөр	52,200.00	52,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	61,539,936.00	854,699,638.76
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,141,246.00	843,375,738.76
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,398,690.00	11,323,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,355,139,109.74	1,513,784,564.76
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	59,084,118.00	3,685,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,162,250.00	3,685,500.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	1,283,323,747.80	1,510,099,064.76
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	1,267,365,200.00	1,475,929,800.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	6,362,512.80	34,169,264.76
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	329,073,918.38	466,279,013.62
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	183,220,800.00	246,830,594.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	183,220,800.00	246,830,594.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	183,220,800.00	246,830,594.00
223001	Бусад хөрөнгө	152,055,400.00	238,740,694.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	31,165,400.00	8,089,900.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-183,220,800.00	-246,830,594.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-87,389,176.00	-113,249,800.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	87,389,176.00	113,249,800.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	87,389,176.00	113,249,800.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	58,463,942.38	106,198,619.62
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	274,717,632.74	333,181,575.12
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	333,181,575.12	429,839,848.31

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,756,058,750.66	2,975,614,733.46	-99,783,833.37	4,631,889,650.75
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	- 1,226,256,102.49	- 2,578,993,526.13	3,628,968,025.84	-176,281,602.78
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	529,802,648.17	396,621,207.33	3,529,184,192.47	4,455,608,047.97
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	- 2,958,380,485.22	-2,958,380,485.22
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	529,802,648.17	396,621,207.33	570,803,707.25	1,497,227,562.75
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	529,802,648.17	396,621,207.33	570,803,707.25	1,497,227,562.75
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	4,005,007.00	4,005,007.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	529,802,648.17	396,621,207.33	574,808,714.25	1,501,232,569.75
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	226,176,399.00	0	0	226,176,399.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	1,154,421,215.56	1,154,421,215.56
20	2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	755,979,047.17	396,621,207.33	1,729,229,929.81	2,881,830,184.31

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,028,358,600.00	1,709,375,379.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,448,070,800.00	1,357,384,885.24
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,444,370,800.00	1,353,699,385.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	548,032,900.00	507,997,647.00
210101	Үндсэн цалин	342,468,800.00	340,070,835.00
210102	Нэмэгдэл	139,239,700.00	133,000,426.00
210104	Урамшуулал	46,644,400.00	28,923,101.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	19,680,000.00	6,003,285.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	68,504,100.00	63,292,915.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	46,582,900.00	42,917,336.00

210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,480,300.00	5,077,520.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,384,200.00	4,610,109.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,096,100.00	979,331.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,960,600.00	9,708,619.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	632,630,600.00	620,378,264.24
210301	Гэрэл, цахилгаан	52,314,800.00	45,918,076.84
210302	Түлш, халаалт	572,555,800.00	567,490,559.00
210303	Цэвэр, бохир ус	7,760,000.00	6,969,628.40
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,439,000.00	31,792,546.00
210401	Бичиг хэрэг	4,875,000.00	4,807,920.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,774,000.00	18,304,716.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,600,000.00	1,557,390.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,140,000.00	5,096,670.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,050,000.00	2,025,850.00
2105	Нормативт зардал	800,000.00	779,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	800,000.00	779,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	44,300,000.00	43,401,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,500,000.00	8,279,800.00
210604	Урсгал засвар	35,800,000.00	35,121,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,750,000.00	5,182,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,750,000.00	5,182,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,114,200.00	4,547,943.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	17,094,700.00	4,169,083.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	333,200.00	118,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	448,100.00	131,460.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	120,000.00	77,000.00
210807	Газрын төлбөр	52,200.00	52,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	88,800,000.00	76,327,470.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	76,000,000.00	65,003,570.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	12,800,000.00	11,323,900.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,700,000.00	3,685,500.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,700,000.00	3,685,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,700,000.00	3,685,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	408,881,800.00	238,740,694.00
223001	Бусад хөрөнгө	408,881,800.00	238,740,694.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	171,406,000.00	113,249,800.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	171,406,000.00	113,249,800.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,028,358,600.00	1,740,472,443.24
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,694,852,600.00	1,638,723,635.24
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,496,470,800.00	1,441,760,535.24
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	198,381,800.00	196,963,100.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	333,506,000.00	101,748,808.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	95,806,000.00	101,748,808.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	303,924,007.54
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	335,021,071.54
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	54	54
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2	2
610001	Төсвийн байгууллага	2	2
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	26	26
620001	Удирдах ажилтан	9	9
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	12	12
620004	Гэрээт ажилтан	5	5
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	26	26

650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11	11
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	7	7
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8	8

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	213,349,336.97
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	213,349,336.97
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	203,808,990.57
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	203,808,990.57
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	203,808,990.57
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	9,540,346.40
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,540,346.40
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,540,346.40
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	213,349,337.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	213,349,337.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	12,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	197,938,676.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,274,124.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,136,537.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.03

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 123.3 сая төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 2.0 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 5.8 сая төгрөгийн албан шаардлага тогтоож, 115.5 сая төгрөгийн 3 зөвлөмж өгсөн.

Үүнээс хууль хяналтын байгууллагат шилжүүлсэн, хариуцлага тооцуулах албан шаардлага хүргүүлээгүй байна.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Тайлант онд хөгжлийн бэрхшээлтэй 1 албан хаагчийн НДШ-ийг тооцохдоо 11.5 хувиар 3 сар тооцон 113,821.0 төгрөгийг илүү суутгасан, ХХОАТ-ын суутгалыг 12 дугаар сард 1 албан хаагчаас 81,625.0 төгрөгөөр дутуу тооцон олгосон.

2. Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Олон улсын багш нарын баяраар "Багш нартаа баярлалаа" тоглолтын тасалбарын үнэ болох 900,000.0 төгрөгийг олгосон.

3. Тайлант онд 485,750.0 төгрөгийн шатахууныг анхан шатны баримтгүй зарцуулсан.

4. Шатахууны зардлыг тооцон олгохдоо холбогдох автомашины зарцуулах шатахууны норм нормативыг баримтлаагүй нийт 388,600.0 төгрөгийг олгосон.

5.2 Албан шаардлага

1. Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс шүүхийн шийдвэрийн суутгалд 4,000,000.0 төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

2. Тайлант онд байгаль хамгаалах сангаас 1.8 сая төгрөгийн камерыг хогийн цэгт суурилуулсан орлогод бүртгээгүй.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав.

Үүнд:

1. Орлоготой холбоотой

Илрүүлэлт Орлогын төлөвлөгөөг батлахдаа газрын төлбөрийн өмнөх оны үлдэгдэл 2,185.9, Галт зэвсэг өрийн үлдэгдэл 1,080.0, үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар 2,295.7 нийт 5,561.6 мянган төгрөгийн нэмж төлөвлөөгүй.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсөвт төвлөрөх орлогыг өмнөх оны өрийн үлдэгдлийг бүрэн оруулж төлөвлөх арга хэмжээ зохион байгуулан ажиллах.

2. Нийт зардалтай холбоотой

Илрүүлэлт ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн төсөл арга хэмжээг гэрээний дагуу гүйцэтгүүлэн хүлээн авахдаа ажлыг хүлээн авсан актгүй, актын дугаар тавьдаггүй

Өгсөн зөвлөмж:

ОНХС-гийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээг хүлээн авахдаа актыг дугаар тавьж хүлээн авч ажиллах.

3. Нийт зардалтай холбоотой

Илрүүлэлт Тайлант онд ХХС-аас нийт 110,000,000.0 төгрөгийн 4 зээлийг олгохдоо барьцаа хөрөнгийн үнэлгээг тогтоогоогүй зээл олгосон байна.

Өгсөн зөвлөмж:

ХХС-ийн зээлийг олгохдоо барьцаа хөрөнгийг журамд зааснаар үнэлж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 22 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хишиг-Өндөр сумын ТТЗ	8	123,339.4	4	1,977.8,	2	5,800.0	2	115,561.6	0	0	0	0
Дүн	0	0	4	1,977.8,	2	5,800.0	2	115,561.6	0	0	0	0